

Dierrechten

Inspectieresultaten 2019

Deze factsheet geeft inzicht in resultaten van de inspecties in het kader van productierechtenstelsel voor varkens en pluimvee, uitgevoerd in het jaar 2019.

Wettelijk kader

De mestwetgeving kent sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw een systeem van productierechten voor varkens en pluimvee, waarmee per bedrijf de omvang van de veestapel – en daarmee de omvang van de mestproductie – wordt begrensd. In de Europese Nitraatrichtlijn zijn afspraken vastgelegd over de bescherming van grond- en oppervlaktewater tegen verontreiniging door nitraat uit agrarische bronnen. Deze richtlijn verplicht lidstaten het stikstofgebruik via dierlijke mest te beperken tot maximaal 170 kg per hectare per jaar. De Europese Commissie heeft aan Nederland hiervoor derogatie verleend. Aan deze derogatie is de voorwaarde verbonden dat de mestproductie in Nederland – in termen van stikstof en fosfaat – het niveau van 2002 niet mag overstijgen, het zogenaamde mestproductieplafond. De dierrechten, ook wel productierechten genoemd, voor varkens en pluimvee moeten hieraan bijdragen.

Dierrechten inspecties

In 2019 zijn de inspecties op zowel varkens- als pluimveebedrijven uitgevoerd. Tijdens deze inspecties wordt administratief en fysiek gecontroleerd of de veehouder op zijn bedrijf niet meer varkens of pluimvee heeft gehouden dan respectievelijk het varkensrecht of pluimveerecht van het bedrijf.

Methode

De controles op dierrechten kunnen na afloop van een kalenderjaar worden uitgevoerd. Pas dan is bekend hoeveel dieren er daadwerkelijk gemiddeld zijn gehouden. In het kader van risicogericht handhaven worden bedrijven geselecteerd waarbij vermoedelijk sprake was van een overschrijding van het varkens- of pluimveerecht. Op basis van deze selecties zijn op 69 bedrijven inspecties op de dierrechten uitgevoerd. Naast deze specifieke inspecties op dierrechten zijn er nog 25 inspecties dierrechten uitgevoerd op pluimvee- en varkensbedrijven in combinatie met andere meststoffeninspecties.

Resultaten

De resultaten van de in totaal 94 geïnspecteerde bedrijven zijn verderop opgesplitst in de resultaten van de 69 selecte controles en de 25 gecombineerde controles.

Resultaten selecte controles dierrechten

De 69 bedrijven zijn onder te verdelen in 42 pluimveebedrijven, 23 varkensbedrijven en 4 bedrijven met zowel varkens als pluimvee. Gelet op het feit dat deze bedrijven uit een risicoselectie naar voren zijn gekomen, verklaart dat op 45 bedrijven (65%) een overtreding in het kader van dierrechten is vastgesteld. Hier wordt uitdrukkelijk bij vermeld, dat dit niet het naleefbeeld is van de totale sector varkens en pluimveebedrijven. Dit cijfer mag dan ook niet geëxtrapoleerd worden.

Tabel 1 Resultaten dierrechten controles, geselecteerde bedrijven (peildatum 15-04-2020)

selecte bedrijven	totaal	akkoord	niet akkoord
Pluimvee	42	10	32
Varkens	23	12	11
Varkens en pluimvee	4	2	2
Totaal	69	24	45
overige bedrijven	totaal	akkoord	niet akkoord
Pluimvee	7	2	5
Varkens	17	13	4
Varkens en pluimvee	1	1	-
Totaal (combinatie)	25	16	9

Op veel bedrijven wordt de inspectie uitgevoerd over de twee voorgaande afgesloten kalenderjaren. Dit betekent dat op een bedrijf over meerdere jaren een overtreding kan worden vastgesteld. Op de 45 bedrijven die niet-akkoord waren, zijn 71 overtredingen vastgesteld waarvan 52 keer het pluimveerecht en 19 keer het varkensrecht is overtreden (zie tabel 2).

Tabel 2 Niet-akkoord controles selecte bedrijven uitgesplitst per dierrecht en kalenderjaar (peildatum 15-04-2020)

Dierrecht	Niet Akkoord
pluimveerecht 2017	26
pluimveerecht 2018	26
varkensrecht 2017	12
varkensrecht 2018	7

Resultaten overige controles dierrechten

Zoals aangegeven, zijn er 25 overige bedrijven gecontroleerd op varkens- of pluimveerecht. Het ging daarbij om 7 bedrijven met pluimvee, 17 bedrijven met varkens en 1 bedrijf met zowel varkens als pluimvee. Bij deze controles werd 64% van de bedrijven als akkoord afgedaan. Ook hier moet echter vermeld worden, dat dit getal niet geldt voor de gehele doelgroep en derhalve niet geëxtrapoleerd mag worden. In onderstaande tabel 3 is een nadere specificatie gemaakt.

Tabel 3 Resultaten dierrechten controles overige bedrijven (peildatum 15-04-2020)

overige bedrijven	totaal	akkoord	niet akkoord
Pluimvee	7	2	5
Varkens	17	13	4
Varkens en pluimvee	1	1	-
Totaal (overig)	25	16	9

Op veel bedrijven wordt de inspectie uitgevoerd over twee kalenderjaren. Dit betekent, dat op een bedrijf over meerdere jaren een overtreding is vastgesteld. Op de 9 bedrijven die niet akkoord waren, zijn 15 overtredingen vastgesteld waarvan 9 keer het pluimveerecht en 6 keer het varkensrecht is overtreden (zie tabel 4).

Tabel 4 Niet-akkoord controles overige bedrijven uitgesplitst per dierrecht en kalenderjaar (peildatum 15-04-2020)

dierrecht	niet akkoord
pluimveerecht 2017	5
pluimveerecht 2018	4
varkensrecht 2016	2
varkensrecht 2017	3
varkensrecht 2018	1

Maatregelen

Het stelsel van dierrechten varkens en pluimvee wordt strafrechtelijk gehandhaafd. Van de in totaal 54 bedrijven die niet akkoord waren, zijn er 10 afgedaan met een schriftelijke waarschuwing en 44 met een proces-verbaal. Bij een proces-verbaal dierrechten, die wordt ingediend bij het Openbaar Ministerie voor de verdere afhandeling, wordt standaard een berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel bijgevoegd. Bij een veroordeling kan dit voordeel worden ontnomen.

Tabel 5 Maatregelen dierrechten controles (peildatum 15-04-2020)

Maatregelen	Aantal
Dierrechten niet-akkoord	54
Schriftelijke waarschuwing	10
Proces-verbaal	44

Conclusie

Op de risicogericht geselecteerde 69 bedrijven voldeden 45 bedrijven (65%) niet aan het stelsel van dierrechten. Bij de 45 andere bedrijven waar op de dierrechten is gecontroleerd, werd op 9 bedrijven (36%) een overtreding vastgesteld. Het naleefbeeld van deze geïnspecteerde bedrijven kan zeker niet geëxtrapoleerd worden voor de hele doelgroep, omdat bij het merendeel sprake is van een risicogerichte aanpak. In 44 gevallen werd de zaak afgedaan middels een proces-verbaal dat naar het Openbaar Ministerie is verzonden en 10 bedrijven kregen een schriftelijke waarschuwing.